

Asia Suojan kohde, tietokoneohjelma

Hakija A ja B

Annettu 10.5.1989

Tiivistelmä *K -tietokoneohjelma oli tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu, tekijänoikeudellisesti suojattu teos, johon C:llä ja D:llä oli tekijänoikeus. K -opetusohjelmaan liittyvä harjoituskirja oli tekijänoikeudellisesti suojattu selittävä kirjallinen teos, johon A:lla ja B:llä oli tekijänoikeus. Tietokoneohjelma ja siihen liittyvä harjoituskirja olivat erillisiä teoksia, joita voitiin hyödyntää toisistaan riippumatta. K -opetusohjelman markkinointi yhtenäisenä opetuspakettina edellytti kaikkien osapuolten suostumuksen.*

SELOSTUS ASIASTA

Konekirjoituksen opettajat A ja B ovat 18.11.1988 päivätyllä kirjelmälään pyytäneet tekijänoikeusneuvoston lausuntoa tietokoneohjelman tekijänoikeudesta.

Neuvostolle toimitetusta aineistosta ilmenee, että L:n kauppaoppilaitoksen konekirjoituksen opettaja A sekä ATK-instituutin tekstinkäsittelyn opetuksesta vastaava opettaja ryhtyivät kesällä 1987 neuvottelemaan mikrotietokoneella tapahtuvan konekirjoituksen ja tekstinkäsittelyn opetukseen liittyvän tietokoneohjelman laatimisesta.

A oli jo aiemmin valmistanut ammattikasvatushallituksen käyttöön konekirjoituksen opetuksen oheismateriaalia, muun muassa kirjainharjoittelussa käytettävän valotaulun. A ilmoitti olevansa halukas ryhtymään tehtävään, jos saisi kootuksi siihen sopivan työryhmän. Konekirjoituksen opettaja B L:n kauppaoppilaitoksesta liittyi mukaan ja työryhmään alettiin hakea automaattiseen tietojenkäsittelyyn perehtyneitä henkilöitä ohjelman toteuttamiseksi.

B sai kuulla kuuli ATK-instituutin rehtorilta, että oppilaitoksen kaksi opettajaa, C ja D, olivat jo tehneet osia kyseisen kaltaiseen ohjelmaan. C:hen otettiin yhteyttä jatkotoimenpiteitä varten ja työryhmä aloitti työnsä syksyllä 1987. Ohjelma nimettiin myöhemmin K:ksi. Tarkoituksena oli saada aikaan opetusohjelma- kokonaisuus, johon kuuluisi oppikirja sekä itse ohjelma. Työryhmän kokouksissa sovittiin yhteen syntyneitä soveltamiskelpoisia ideoita. K -ohjelman ohjelmointityön tekivät C ja D.

A:lla ja B:llä ei ollut aikaisempaa kokemusta tietokoneohjelmien tekemisestä.

Ohjelman pedagogisesta ja johdonmukaisesta oppisisällöstä sekä harjoitusten laatimisesta vastasivat A ja B, samoin kuin ohjelmaan liittyvästä manuaalista teksti- ja asiakirjaharjoituksineen. Kirjallinen aineisto on tarkoitettu lähinnä opettajan ohjaukseksi. Siinä olevat tekstiharjoitukset on laatinut B ja ohjeistuksen A. Ohjeteksteistä on lisäksi neuvoteltu C:n ja D:n kanssa.

Ohjelma laadittiin neljä osaa käsittäväksi. Sen ensimmäinen, liikerataharjoituksiin perustuva osa "Rytmi" oli A:n idea. Sen pohjana oleva valotaulu liittyi aikaisemmin valmistettuun konekirjoituksen alkeisopetusohjelmaan. C:n ja D:n aikaisemmin tekemät ohjelman osat "Nappi" ja "Mato" olivat olemassa "puolivalmisteena". A ja B laativat niiden oppisisällön.

Työryhmä teki Ammattikasvatushallituksen kanssa toimeksianto- ja jake-lusopimuksen 1.8.1988, jonka mukaan sovittiin muun muassa tekijän-palkkioista. Sopimuksen mukaan on kyse K -nimisestä tietokoneohjel-masta, johon tekijöillä (A, B, C ja D) on täydellinen tekijänoikeus.

Ohjelman valmistuttua ilmaantui erimielisyyttä ohjelman tekijänoi-keuksista. C:n ja D:n näkemyksen mukaan ohjelma rakentuu selkeästi kahteen erilliseen tekijänoikeudelliseen kokonaisuuteen: tietokoneohjelmaan ja harjoitusaineistoon. Tietokoneohjelman tekijänoi-keudet kuuluvat C:n ja D:n mukaan heille ja harjoitusaineiston A:lle ja B:lle.

Viimeksi mainittujen käsitys on, että opetusohjelma on tietokoneoh-jelmasta ja harjoituskirjasta koostuva kokonaisuus, jonka tekijänoikeudet kuuluvat yhteisesti kaikille. He pyytävät lausuntoa edellä mainitusta ky-symyksestä sekä neuvoja ohjelman vastaisen levittämisen varalle.

K -ohjelma käyttäjän kannalta

Lausuntopyyntöön on liitetty K -ohjelmaa esittelevä demonstraatiolevyke. Ohjelma toteuttaa erilaisia visuaalisia elementtejä ja ääniefektejä. Sen ensimmäinen osa "Rytmi" tulostaa näytölle kirjoituskoneen näppäimistön, jonka kirjaimet välkkyvät tietyssä järjestyksessä. Osa kaksi, "Nappi" tulostaa näytölle labyrintin. Kirjaimia harjoitellaan painamalla niitä kuvaruudussa näkyvässä järjestyksessä. Virhelyönneistä ja liian hitaasta etenemisestä rangaistaan miinuspisteillä. Ohjelman osassa "Mato" käyttäjä kirjoittaa peräkkäin kolmikirjaimisia sanoja kilpaa näytöllä ryömivän "madon" kanssa. Liian hitaasti Kitettaessa mato "syö" näytöllä olevan tekstin ja kirjoittaja joutuu aloittamaan alusta. Ohjelman kaksi viimeistä osaa ovat teksti- ja nopeusharjoitus. Eri osien jälkeen näytölle

ilmestyvät Kirjoittajalle siihen asti kertyneet hyvityspisteet sekä verbaalinen arvio menestymisestä.

C:n ja D:n tekijänoikeusneuvostolle toimittama aineisto

Ennen asian ratkaisemista tekijänoikeusneuvosto on antanut C:lle ja D:lle tilaisuuden vastata lausuntopyyntöön.

C:n ja D:n vastineesta ilmenee, että K -opetusohjelma koostuu kolmesta vain toiminnallisesti toisiinsa liittyvästä, erotettavasta teoksesta: kirjallisesta materiaalista, tiedostomuotoisesta harjoitustekstistä sekä K-ohjelmasta ohje- ja tulostietoineen ja sen käyttöliittymästä. Ensimmäinen osa on työryhmän yhteistyötä, toinen osa A:n ja B:n ja kolmas C:n ja D:n tekemä ohjelmallinen osa. C ja D ovat ilmoittaneet, ettei heillä ole vaatimuksia ohjelmaan liittyvän harjoituskirjan suhteen.

K -ohjelman muodostaman tietokoneavusteisen opetusmateriaalikonaisuuden perusideat ja suunnitelma olivat syntyneet jo ennenkuin A ja B saivat niistä tietää. Ohjelman keskeiset osat oli tuolloin jo toteutettu ja niitä oli käytetty opetuksessa. Myös ohjelman kokonaisuus oli pääpiirteissään suunniteltu. C ja D ovat myöhemmin laatineet itse K -ohjelman, määritelleet sen syötteenä käytettyjen harjoitustiedostojen esitysmuodot, määritelleet oppilaan näppäimistöä syöttämän aineiston esitysmuodon ja laatineet kaikki ohje-, kehote- ja palautetekstit sekä kirjoittaneet koko ohjelman toimintaohjeistona toimivan koodin. Samoin he ovat suunnitelleet ja toteuttaneet ohjelman koko ulkomuodon, eli sen milltä ohjelma käyttäjistä näyttää. A ja B ovat antaneet C:n ja D:n sovellettaviksi tietoja kauppaopistoissa yleisesti konekirjoitusharjoituksista ja -teksteistä kirjattavista tuloksista sekä arvosteluasteikoista. K -ohjelma toimii täysin myös muutettujen harjoitustekstien ohjaamana. Kuka tahansa, joka osaa katsoa harjoitustiedostojen esitysmuodon ja kirjoittaa mitä tahansa muuta tekstiä niiden tilalle, voi vaihtaa harjoitukset. Tämän osoittamiseksi C ja D ovat toimittaneet tekijänoikeusneuvostolle K Plus -nimisen esittelyohjelman, joka noudattaa eri oppimisjärjestyksiä ja harjoitusaineistoja.

Ohjelmistoon liittyvien osien työnjaosta ei ollut tehty erillistä sopimusta. C ja D totesivat, että ainoa tuloksekas työskentelytapa oli se, että he toteuttivat suunnittelemaansa ohjelmasia ja antoivat niitä A:lle ja B:lle opetuksessa kokeiltavaksi. A ja B eivät myöskään toimittaneet C:lle ja D:lle yhtään oppilaille annettavaa kehote-, ohje- tai palautetextiä.

Ohjelman laajuus on Pascal-lausekielisenä noin 18 000 riviä ja paperille tulostettuna yli 300 tekstisivua. Ohjelman suunnittelu- ja ohjelmointityön määräksi C ja D arvioivat noin kahdeksan henkilötyökuukautta ammattilaistyötä. Tekijät ovat käyttäneet ohjelman tekemisessä apunaan Editor Toolbox -nimistä ohjelmakirjastoa, johon N Ltd:lla on tekijänoikeus, mutta jota C ja D ovat oman ilmoituksensa perusteella oikeutettuja käyt-

tämään ohjelmassaan lisenssisopimuksen perusteella. Nämä ohjelman osat ovat valmiista ohjelmasta erikseen osoitettavissa. Rungas puolet lähdekoodista on C:n ja D:n itse laatimaa.

Ammattikasvatustalituksen kanssa tehdyssä sopimuksessa ei tekijänoikeutta ole jaettu tekijöiden kesken. Sopimuksen ollessa toisen keran osapuolten kesken esillä ilmeni, ettei palkkion perusteista tai jakosuuksista päästäisi yksimielisyyteen. C ja D olivat painottaneet jakoperusteena kunkin työpanosta ja työn tulosta. A ja B eivät tähän suostuneet, vaan vaativat tasajakoa. C:n ja D:n näkemys työpanosten jakautumisesta osapuolten kesken on $20 (A \text{ ja } B) / 80 (C \text{ ja } D)$, joka ehkä sekin on liian varovainen arvio. A ja B eivät osallistuneet ohjelman ennakkosuunnitteluun eikä heiltä saatu toivottua palautetta, joten työskentely muodostui yksipuoliseksi. A:lle ja B:lle kuuluva palkkio määräytyy siten lähinnä kirjoitustyöstä sekä ohjelman testaamisesta käytännössä, josta saatu palaute on arvokasta ohjelman kehittämisessä. Koska A ja B eivät tunteneet mikrotietokoneita, tekstinkäsittelyohjelmia tai käyttöjärjestelmien ja hakemistojen rakennetta, C:n ja D:n oli lisäksi opetettava näitä asioita heille. Ammattikasvatustalituksen kanssa tehty sopimus on laadittu ja allekirjoitettu ennenkuin lopulliset työpanosten ja työn tulosten määrät ja suhteet ovat olleet tiedossa.

Ohjelmistoasiantuntija Kaj Sippelin lausunto K -tietokoneohjelman rakenteesta

Perehtyäksään ohjelman rakenteeseen lausuntoa valmistelemaan asetettu jaosto pyysi ohjelman tekijöiltä käyttöönsä ohjelman lähdekielisen koodin ja kuuli asiantuntijana Advisory Systems Engineer Kaj Sippeliä.

Sippel selosti aluksi tietokoneohjelman suunnitteluun ja laatimiseen liittyviä osa-alueita. Työskentely aloitetaan määrittelemällä tietojenkäsittelyongelma eli se, mitä ohjelman halutaan tekevän. Seuraavaksi suunnitellaan, miten ongelma ratkaistaan ja valitaan sopivimmat käytettävissä olevista eri vaihtoehdoista. Suunnittelun edetessä luodaan ohjelman perusrunko ja määritellään ohjelmamodulit. Niiden sisään rakennetaan pienemmät rakenneosat. Suunnitteluvaiheen päätyttyä siirrytään ohjelmointityöhön eli kirjoitetaan ohjelmakoodi, käskyjä sisältävät käskyriivit. Valmis ohjelma testataan ja siihen tehdään tarvittava dokumentointi.

Sippel totesi aluksi, että K -ohjelmasta yli 63 % oli suomenkielistä koodia. Muu osa koodista oli englanninkielistä, jonka Sippel tunnisti olevan peräisin N Ltd:n ohjelmistosta. N Ltd:n koodi on ammattimaista, mille on ominaista se, että se on loppuun asti muokattu ja soveltuu käytettäväksi samanlaisena toisissa sovelluksissa. Tavallinen koodi sen sijaan toimii vain siinä ohjelmassa ja siinä tarkoituksessa, mihin se alunperin on suunniteltu. Myös englanninkielisissä ohjelman osissa oli suomenkielisiä kommentteja, joten ohjelmaa oli näiltä osin muokattu. N Ltd:n rutiinia on käytetty niin sanottuna ohjelmankehittäjänä, valmiina osasina, jotka suorittavat tiettyjä perustehtäviä ohjelman sisällä. Esimerkkinä tällaisesta

rutiinista voidaan mainita näytön värin vaihtaminen ohjelman tietyssä kohdassa ohjelmaan rakennetun käskyn mukaisesti.

K-ohjelmaa Sippel luonnehti laajaksi, paljon suunnittelua ja tietoa vaati-neeksi. Ohjelman tekemiseen käytetyn ajan arvioimiseksi Sippel mainitsi ammattilaisen saavan aikaan muutamia kymmeniä testattuja ja doku-mentoituja käskyriivejä päivässä. K- ohjelman laajuus on noin 17 500 ri-viä. Ohjelman laatimisen vaatimaa työmäärää arvioitaessa on Sippelin mukaan lisäksi otettava huomioon ohjelman suunnitteluun ja muuhun edellä kuvattuun ohjelmointityöhön kulunut aika.

Ohjelman omaperäisyyden arvioimiseksi otettiin esimerkiksi ohjelman osa "Mato". "Madon" kaltaisen merkkirivin siirtäminen näytöllä paikasta toiseen ei sinänsä Sippelin käsityksen mukaan ole vaikeaa. Sen, miten ja millä nopeudella merkkirivi liikkuu toteuttaa kukin suunnittelija omalla tavallaan. Sippelin mukaan ei ollut mahdollista, että kaksi ohjelmoijaa tekisi täysin identtiset käskyrivit. Edes sama henkilö ei välttämättä saisi peräkkäisinä päivinä aikaan täysin samanlaista koodia.

Tiedostoina olevien harjoitustekstien muuttaminen tai korvaaminen-toisella on Sippelin mukaan yksinkertaista.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja esittää lausunto-naan seuraavan.

Lausunto on valmisteltu tekijänoikeusneuvoston asettamassa jaostossa, jonka puheenjohtajana on toiminut professori Niklas Bruun, jäsenenä varatuomari Eiler Hellström ja nuorempi hallitussihteeri Hannu Wager sekä sihteerinä varatuomari Arja-Hannele Lilja. Jaosto katsoi aiheelli-seksi kuulla molempia lausuntopyynnön asianosaisia henkilökohtaisesti. Suullisessa käsittelyssä esitetty on kummankin osapuolen osalta keskei-siltä osiltaan referoitu lausunnon alussa olevissa selostavissa osissa.

Tekijänoikeuslain (404/61) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen ja taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Valokuvan suojasta säädetään laissa oikeudesta valokuvaan (405/61). Esimerkkeinä suojatta-vista teostyypeistä tekijänoikeuslaissa mainitaan kaunokirjallinen tai se-littävä kirjallinen tai suullinen esitys, sävellys- tai näyttämöteos, elokuva-teos, kuvataiteen, rakennustaiteen, taidekäsityön ja taideteollisuuden tuo-te. Esimerkkiluettelo ei ole tyhjentävä, vaan myös muun tyyppiset teok-set voivat lain mukaan saada tekijänoikeudellista suojaa.

Saadakseen tekijänoikeudellista suojaa teoksen tulee olla tekijänsä luovuuden ja omaperäisyyden ilmentymä eli sen tulee yltää niin sanottuun teostasoon. Teostason kriteereitä ei ole määritelty tekijänoikeuslaissa, vaan asia on ratkaistava tapauskohtaisella harkinnalla. Yleisluontoisena sääntönä voidaan esittää, että aikaansaannos yltää teostasoon, jos kukaan toinen tekijän lisäksi ei olisi päätenyt teosominaisuuksiltaan identtiseen ratkaisuun. Teostasokriteerit vaihtelevat oikeuskäytännössä teostyyppistä toiseen. Tekijänoikeuslaki ei suojaa yksittäistä tietoa, ideaa tai algoritmia, vaan sitä omaperäistä muotoa, johon tekijä on teoksen taustalla olevan idean saattanut.

Yleistä tietokoneohjelman tekijänoikeudesta

Tietokoneohjelma on tietokoneelle annettava, toisiinsa yhdistellyistä toimintaohjeista koostuva lauseke, jonka tarkoituksena on saada tietokone saavuttamaan tietty tulos.

Tietokoneohjelmien suojasta ei tekijänoikeuslaissa ole säännöksiä. Korkeimman oikeuden ennakkopäätöksiä tekijänoikeuslain soveltuvuudesta tietokoneohjelmiin ei tiettävästi Suomessa ole. Tekijänoikeuskomitea on IV osamietinnössään Tietotekniikka ja tekijänoikeus (komiteanmietintö 1987:8) päätenyt ehdottamaan, että tekijänoikeuslain 1 §:n 2 momentin teosluetteloon lisättäisiin tietokoneohjelmat. Tällä lisäyksellä vahvistettaisiin tekijänoikeuslain soveltuvuus tietokoneohjelmiin. Mietintöön kirjatu n vallitsevan käsityksen mukaan tietokoneohjelmiin voidaan jo nykyisellään soveltaa tekijänoikeuslakia. Tekijänoikeusneuvosto on lausunnossaan 1986:3 ottanut kannan, jonka mukaan tietokoneohjelma voi saada tekijänoikeudellista suojaa edellyttäen, että se on riittävän omaperäinen.

Tekijänoikeus on huomattavan kansainvälinen oikeudenala. Erityisesti Skandinavian maiden tekijänoikeuslainsäädäntö on syntynyt yhteis pohjoismaisen lainvalmistelutyön tuloksena. Vallitseva kanta myös muualla pohjoismaissa on, että tietokoneohjelmat voivat saada tekijänoikeudellista suojaa. Tekijänoikeudellisen suojan ulottaminen tietokoneohjelmiin on vireillä myös muissa Euroopan yhteisön maissa.

Tekijänoikeuslaki suojaa luovaa työtä sen kaikissa ilmenemismuodoissa. Lain esitöissä todetaankin, "ettei minkäänlaisia vaatimuksia ole asetettu teoksen tarkoituksen suhteen. Kirjallinen samoin kuin taiteellinenkin teos voisi sen vuoksi pääasiallisesti ja vieläpä kokonaan palvella puhtaasti käytännöllistä tarvetta joutumatta sen johdosta lain suojan ulkopuolelle" (komiteanmietintö 1953:3, s.44). Tekijänoikeudellisen lainsäädännön piiriin kuuluvat tällä hetkellä useat käytännöllisiä tarpeita palvelevat ja tekniset suojakohteet, kuten esimerkiksi ammattikirjallisuus, tekniset piirustukset, äänitallenteet ja yleisradiosignaalit. Tässä suhteessa tietokoneohjelmat eivät eroa nykyisistä suojakohteista.

Tekijänoikeussuojan saaminen edellyttää tietokoneohjelmalta, kuten muiltakin teoslajeilta teostasokriteerien täyttymistä. Tekijänoikeuskomitean mukaan tietokoneohjelmassa tulee ilmetä sen tekijän luova panos ohjelmoijan tekemänä valintoina eri ratkaisuvaihtoehtojen välillä. Jos tietojenkäsittelyongelman ratkaisemiseksi on olemassa vain yksi ratkaisu, johon päädytään mekaanisesti ulkoisten tekijöiden sanelemana, ohjelma ei yllä teostasoon eikä ilmennä ohjelmoijan luovaa panosta (tekijänoikeuskomitea 1987:8, s. 177). Teostasoon eivät myöskään yllä yleisesti käytetyt ratkaisut eivätkä yksinkertaiset ohjelmat, jotka koostuvat sarjasta alan ammattilaiselle lähinnä itsestään selviä ratkaisuja. Koska tekijänoikeus on muodon eikä idean suoja, tietokoneohjelmissa eivät saa suojaa ohjelman perustana oleva ohjelmalogiikka, algoritmit ja periaatteet, vaan niiden omaperäinen ilmaisumuoto. Tekijänoikeus suojaaa tietokoneohjelmaa sen kaikissa muodoissa.

Edellä selostetusta ilmenee myös se, kenelle tekijänoikeus tietokoneohjelmaan syntyy. Tietokoneohjelman tekijänä on pidettävä ohjelman toteuttamiseen tähtäävän, eri ratkaisuvaihtoehtojen harkinnan ja valinnan sekä varsinaisen ohjelmointityön tehnyttä henkilöä: systeemin suunnittelijaa tai ohjelmoijaa taikka molempia.

Ohjelmasuunnittelun alkuvaiheessa tapahtuvaan tietojenkäsittelyongelman määrittelyyn ja rajaamiseen osallistunutta henkilöä ei siten voida pitää ohjelman tekijänä, ellei hän ole osallistunut luovalla panoksella itse ohjelman syntyyn.

Tekijänoikeudellinen suoja jakaantuu taloudellisiin ja moraalisiin oikeuksiin. Tekijällä on tekijänoikeuslain 2 §:n 1 momentin mukaan yksinomainen oikeus valmistaa ohjelmasta kappale ja saattaa ohjelma yleisön saataviin. Teos voidaan saattaa yleisön saataviin esittämällä se julkisesti, levittämällä sen kappaleita yleisön keskuuteen tai näyttämällä sen kappale julkisesti. Tietokoneohjelmiin sovellettuna tekijän yksinoikeus sisältää oikeuden ohjelman tallentamiseen tietokoneen muistiin tai tietovälineelle, alkukielisen ohjelman kopioinnin tai ohjelman kääntämisen toiselle tietokonekielelle, ohjelman myynnin, vuokrauksen, lainauksen tai muun levittämisen. Tekijän moraalisiin oikeuksiin kuuluu tekijänoikeuslain 3 §:n mukaan muun muassa oikeus tulla mainituksi hyvän tavan mukaisesti, kun teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin.

Tietokoneohjelma on suojattu myös muutetussa muodossa. Jos muuntelijan panos on luova ja omaperäinen, muuntelijalla on tekijänoikeuslain 4 §:n 1 momentin mukainen oikeus ohjelmaan muutetussa muodossa. Jos tietokoneohjelma perustuu samaan ideaan kuin aikaisempi ohjelma ja uusi ohjelma on toteutettu omaperäisellä tavalla käyttämättä aikaisemman ohjelman suojaan yltäviä elementtejä, ohjelmat saavat suojaa toisistaan riippumatta.

Tekijänoikeus on tekijänoikeuslain 43 §:n mukaan voimassa 50 vuotta tekijän kuolinvuodesta tai – useamman henkilön yhdessä luoman teoksen ollessa kysymyksessä – viimeksi kuolleen tekijän kuolinvuodesta.

K -tietokoneohjelman tekijänoikeudesta

K -tietokoneohjelman ohjelmakoodi sisältää yhteensä noin 17 500 käsky-riviä eli noin 300 A4 -kokoista sivua paperitulostetta. Ohjelmallisten ratkaisujen toteuttamiseksi olisi ollut käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Ohjelman eri osissa käytetyt ratkaisut ovat omaperäisiä. Tämän vuoksi tekijänoikeusneuvosto katsoo, että K -tietokoneohjelma on itsenäinen ja omaperäinen, tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu teos ja siten tekijänoikeudellisesti suojattu.

Noin 63 % ohjelmasta on C:n ja D:n itse laatimaa ohjelmakoodia. Muut ohjelman osat on otettu N Ltd:n julkaisemasta ohjelmistokirjastosta joko sellaisenaan tai muutettuna. N Ltd:n Editor Toolbox -nimisen ohjelmakirjaston ohjelmat on suunniteltu toteuttamaan tiettyjä rutiiniluontoisia toimintoja. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että C:n ja D:n itse laatima osuus ohjelmakoodista eli noin 63 % koko K -ohjelmasta sekä N Ltd:n ohjelmiin tehdyt muutokset ovat omaperäisiä ja täyttävät siten tekijänoikeuslain 1 §:n mukaiset suojat edellytykset. Tämä ei kuitenkaan rajoita N Ltd:n tekijänoikeutta Editor Toolboxohjelmiin.

K -ohjelman teknisen suunnittelutyön, ohjelmallisten ratkaisujen valinnan sekä ohjelmakoodin kirjoittamisen ovat tehneet C ja D. A ja B eivät ole osallistuneet ohjelman systeemin suunnitteluun tai ohjelmointityöhön. Heidän osuutensa on rajoittunut pedagogiseen asiantuntija-apuun ohjelman tarvemäärittelyvaiheessa ja kokeilussa, mikä ei riitä tekijänoikeuden saamiseen itse tietokoneohjelmaan. Tekijänoikeus K -tietokoneohjelmaan on tämän vuoksi syntynyt yksin C:lle ja D:lle.

K -ohjelmaan liittyvä harjoituskirja

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että K tekstinkäsittelyn opetusohjelmaan liittyvä harjoituskirja on tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu kirjallinen teos ja siten tekijänoikeudellisesti suojattu. Tekijänoikeus harjoituskirjaan on A:lla ja B:lla. K -tietokoneohjelma ja K tekstinkäsittelyn opetusta käsittelevä harjoituskirja liittyvät toisiinsa vain toiminnallisesti. Tässä suhteessa tietokoneohjelma ja harjoituskirja ovat itsenäisiä teoksia ja toisistaan riippumattomia. Jos K -tietokoneohjelmaa ja harjoituskirjaa markkinoidaan opetuspaketina, niiden voidaan katsoa muodostavan yhteenliitetyn teoksen.

Tiivistelmä

K -tietokoneohjelma on tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu, tekijänoikeudellisesti suojattu teos. Tekijänoikeus ohjelmaan on C:llä ja D:llä.

K -opetusohjelmaan liittyvä harjoituskirja on tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettua selittävä kirjallinen teos ja myös tekijänoikeudellisesti suojattu. Teoksen tekijänoikeus on A:lla ja B:lla.

K -tietokoneohjelma ja K -opetusohjelmaan liittyvä harjoituskirja ovat erillisiä teoksia, minkä vuoksi tekijänoikeuslaki ei aseta esteitä niiden hyödyntämiselle toisistaan riippumatta. K -opetusohjelman markkinointi yhtenäisenä opetuspaketina edellyttää molempien osapuolten suostumuksen. Tekijänoikeusneuvoston tehtävänä on tekijänoikeuslain 55 §:n mukaan antaa lausuntoja ainoastaan tekijänoikeuslainsäädännön soveltamisesta. Neuvosto ei sen vuoksi voi toimeksiantonsa puitteissa ottaa kantaa asiaan liittyvien sopimusten tulkintaan tai tekijänoikeudellisten korvausten määräytymisperusteisiin.